

РОЗДІЛ V. ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

УДК 378:62]:81'243:378.

Ірина Забіяка

Луцький національний технічний університет
ORCID ID 0000-0002-9535-5490

Оксана Ковальчук

Луцький національний технічний університет
ORCID ID 0000-0001-5371-9543
DOI 10.24139/2312-5993/2022.07-08/232-243

ФОРМУВННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ В ІНТЕГРОВАНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

У дослідженні виділено основні завдання формування комунікативної компетенції як складової професійної компетентності сучасного фахівця технічного профілю. Наведено різні точки зору на зміст та структуру іншомовної комунікативної компетентності фахівця технічного профілю. Пропонується розглядати іншомовну професійно-комунікативну компетентність як інтегративну єдність професійних та комунікативних умінь студентів технічних спеціальностей.

У статті представлено архітектуру інтегрованого інформаційного середовища для навчання студентів технічних напрямів підготовки, запропоновано моделі та елементи технології розвитку іншомовної комунікативної компетенції у зазначеному середовищі. Проаналізовано можливості електронного інформаційно-освітнього середовища університету у формування іншомовної комунікативної компетентності.

Ключові слова: інтегроване інформаційне освітнє середовище, іншомовна комунікативна компетентність, іншомовна підготовка, технічні спеціальності, вища технічна освіта.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення, коли відбувається широкомасштабне розширення міжнародних контактів, актуалізується проблема формування всебічно розвиненої, соціально активної особистості майбутнього фахівця технічного профілю, здатної до навчання впродовж усього життя та практичне володіння іноземними мовами.

Спрямованість технічної освіти в контексті засвоєння способів творчої діяльності та комунікативної культури цілком змінює уявлення про заклад вищої освіти технічного напрямку. Аналіз досвіду становлення професійно-технічної освіти дозволить зберегти найкращі національні традиції, виробити нові підходи до її оптимізації, а також

уникнути помилок, що породжуються упередженістю, однобічністю та поспішним копіюванням зарубіжних систем.

У даному контексті, іншомовна підготовка фахівців технічних спеціальностей є одним із важливих складників сучасної системи вищої технічної освіти. Сьогодні стає очевидним, що більш значущими є не окремі знання, а здатність особистості вирішувати повсякденні та професійні проблеми засобами іноземної мови. У цих умовах іноземна мова набуває статусу дієвого інструменту формування інтелектуального потенціалу суспільства, який стає на сучасному етапі одним з основних ресурсів розвитку.

Аналіз актуальних досліджень. Іншомовну комунікативну компетенцію в структурі сучасного фахівця, як одну із найважливіших складових професійної компетентності, характеризували М. Жалдак, М. Корнілова, Л. Мітіна, С. Молчанова, Н. Ничкало, С. Сисоєва, О. Семенов.

Сутність іншомовної комунікативної компетентності у своїх наукових доробках розглядали М. Берізко, Н. Бідюк, Т. Власенко, І. Єременко, В. Каламаж, Н. Костенко, С. Ніколаєва, О. Тинкалюк, О. Чорна.

Мета статті – розкрити можливості формування іншомовної комунікативної компетенції фахівців технічного профілю в інтегрованому інформаційному освітньому просторі.

Методи дослідження: в основу дослідження покладено загальнонаукові методи систематизації та узагальнення, системно-структурний аналіз і систематизація філософських, психологічних та педагогічних наукових досліджень, а також порівняльний та ретроспективний аналіз.

Виклад основного матеріалу. Актуальність розвитку ІКК в умовах зростаючих процесів глобалізації очевидна: випускники технічних спеціальностей, які вільно володіють мовою своєї спеціальності, здатні повноцінно використовувати технічну документацію іноземною мовою, можуть встановити контакт із зарубіжними колегами, обговорити суть науково-технічної проблеми та узгодити способи її вирішення, брати участь у міжнародних проєктах тощо.

Практика показує, що багато випускників технічних закладів вищої освіти не мають такого рівня розвитку ІКК, який дозволив би їм не відчувати «мовного бар'єру» у своїй професійній діяльності.

Відтак, іншомовна комунікативна компетентність постає як особливий вид професійної компетенції, яка означає я готовність та

здібність майбутнього фахівця до оволодіння предметними, науковими знаннями у професійному спілкуванні.

В контексті зазначеної проблеми найбільш затребувана англійська мова, проте представлені моделі можна застосувати і при навчання іншим іноземним мовам.

Феномен поняття «іншомовна комунікативна компетентність» у науковий обіг введено Д. Хайзмом, який визначав його як досвід, що забезпечує людині можливість здійснення спрямованого мовленнєвого спілкування з метою досягнення успіху в комунікації у середовищі іншомовної культури (Hymes, 1971).

На необхідності формування та розвитку іншомовної комунікативної компетентності наголошено в «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, викладання та оцінювання», які спрямовані на сприяння співпраці учителів у Європі та за її межами. Як зазначено в «Рекомендаціях», використання мови та дії, що виконуються особами, які в ролі окремих індивідів чи соціальних представників розвивають низку компетентностей, серед яких особливе місце належить комунікативній мовленнєвій компетентності. Сформовані компетентності використовуються мірою необхідності в різних контекстах залежно від різних умов і різних потреб для здійснення різних видів мовленнєвої діяльності, до яких належать мовленнєві процеси продукції та/або сприйняття текстів, пов'язаних із певними темами у специфічних сферах (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання, 2003).

Проведений аналіз проблеми формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю показав, що необхідні такі технології, які дозволяють вирішити протиріччя між потребою суспільства у компетентних спеціалістах, готових до застосування комунікативних умінь для вирішення професійних завдань та фактичним рівнем готовності майбутніх фахівців до виконання своїх основних професійних функцій.

Процес формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю повинен передбачати не лише формування у студентів здатності до практичного використання іноземної мови у різноманітних ситуаціях, але й до широкого міжкультурного спілкування.

За визначенням Н. А. Сури, іншомовна професійно-орієнтована комунікація – процес, у межах якого забезпечується потенційна

здатність комунікантів реалізувати обмін інформацією іноземною мовою, а також самостійно здійснювати пошук, накопичення й розширення обсягу професійно значущих знань у процесі природного іншомовного професійно-орієнтованого спілкування із зарубіжними фахівцями (Сура, 2010, с. 190).

Характерними ознаками сучасного етапу інформатизації освітньої галузі є систематизація та інтеграція електронних навчальних ресурсів. У часі цих процесів формується єдине інтегроване інформаційне середовище навчання, яке поступово стає невід'ємною частиною педагогічної технології.

У своєму розвитку інформаційне середовище навчання пройшло кілька етапів, починаючи від несистематизованого набору розрізнених електронних ресурсів з різних дисциплін. У результаті процесів інтеграції, систематизації та інтелектуалізації на сьогодні освітнє середовище є повністю інтегрованою інформаційною системою, архітектура якої представлена на рис. 1.

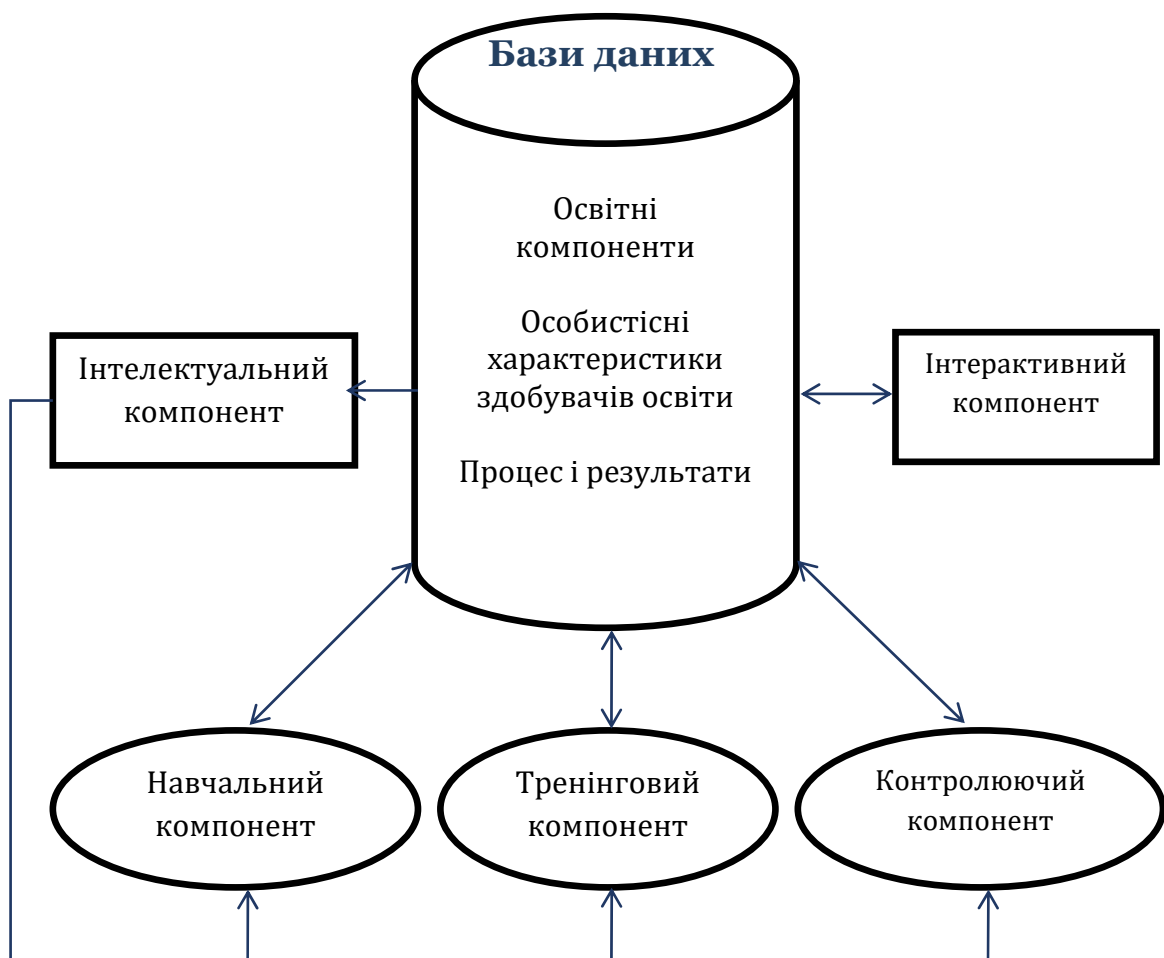

Рис.1 Архітектура інтегрованого інформаційного середовища

Інформаційною основою, що пов'язує архітектурні компоненти освітнього середовища, є єдина база даних, у якій зберігається вся інформація, необхідна для організації ефективного процесу навчання. Особливо зазначимо, що в системі виконується збір інформації не тільки про всі елементи освітнього процесу, а й про динаміку розвитку професійно значущих особистісних якостей здобувачів освіти (ці дані накопичуються в результаті анкетування, опитувань, тестування студентів, які проводяться за їх згодою у позанавчальний час).

Технологічну основу навчального, контролюючого та інтерактивного компонентів складає добре зарекомендована система дистанційного навчання MOODLE, доповнена плагінами власної розробки.

Тренінговий компонент включає як основу, систему власної розробки – дистанційний практикум із вивчення англійської мови так і доповнений технологіям баз даних суміжних дисциплін з автоматичною перевіркою результатів навчання студентів.

Особливу роль у системі відіграє інтелектуальний компонент, що постійно вдосконалюється і, який на сьогоднішньому етапі його розвитку, являє собою систему підтримки прийняття рішення щодо організації процесу індивідуально зорієнтованого навчання, враховуючи особистісні характеристики здобувачів освіти, а також заплановані та поточні результати навчання.

Зазначимо базові можливості, які надає використання зазначеного освітнього середовища із представленою вище архітектурою:

- індивідуальний підхід до кожного студента із врахуванням його здібностей, можливостей, особистісних якостей, типу та рівня мотивації до вивчення іноземної мови; можливість організації та моніторингу самостійної роботи студентів відповідно до індивідуальних траєкторій навчання;

- привабливість навчання в інтегрованому середовищі для основного контингенту студентів, можливість посилити фактор наочності при подачі навчального матеріалу, ввести елементи змагальності у процес навчання тощо;

- комфортні умови для роботи викладача, який повністю позбавлений рутинних операцій і може зосередити максимум уваги на креативних моментах планування та організації навчального процесу, «живим» спілкуванням із студентами, як суб'єктами освітнього процесу;

– природні можливості організації міждисциплінарних форм навчання, що базуються на доступності кожного викладача до повноцінної інформації про загальний процес навчання та розвитку студентів; можливість взаємодії викладачів різних дисциплін в інтегрованому середовищі.

У сучасному світі впевнене володіння іноземною мовою спеціальності є обов'язковою складовою професійної компетентності випускника закладу вищої освіти технічного напрямку.

Виділимо дві, на наш погляд, вагомі причини, що породжують проблеми навчання іноземної мови у технічному ЗВО:

– великий розрив стартового рівня володіння іноземною мовою, з якою студенти починають процес навчання і ЗВО, що потребує індивідуального підходу до кожного студента;

– складна структура іншомовної комунікативної компетенції, яка зумовлює міждисциплінарний характер даної компетенції та вимагає спільних зусиль викладачів різних дисциплін для її розвитку.

Аналіз можливостей інтегрованого освітнього середовища, дозволив зробити висновок, що його активне використання у процесі навчання англійської мови може сприяти вирішенню проблеми розвитку іншомовної комунікативної компетенції, впливаючи на обидві основні причини, що породили проблему.

Однак очевидно, що використання в освітньому процесі такого потужного інструменту вимагає внесення суттєвих коригувань у технологіях навчання. У цьому процесі слід діяти дуже акуратно, щоб не втратити накопичений досвід викладання іноземних мов, при цьому максимально врахувати унікальні можливості інтегрованого освітнього середовища.

У часі моделювання процесу розвитку іншомовної комунікативної компетенції в інтегрованому освітньому середовищі були проаналізовані, методологічні підходи до професійної підготовки здобувачів вищої освіти, представлені в наукових доробках вітчизняних науковців І. Гавриш, Н. Гузій, О. Семенов, С. Сисоевої.

З метою моделювання процесу індивідуалізованого, міждисциплінарного навчання, попередньо були розроблені дві допоміжні педагогічні моделі:

– структурна модель іншомовної комунікативної компетенції випускника технічного напрямку, що представляє очікувані результати

його навчання у ЗВО, з метою організації системи діагностичних процедур виявлення відхилень реальних результатів від очікуваних;

– модель студента – майбутнього фахівця технічної галузі, необхідна для діагностики індивідуальних поточних результатів навчання, динаміки розвитку професійно значущих особистісних якостей та міждисциплінарних умінь і навичок студента, з метою формування та коригування індивідуальних траєкторій навчання.

Структурна модель іншомовної комунікативної компетенції передбачає її складну композицію та визначає відповідальність усіх освітніх компонент за формування та розвиток тих чи інших структурних складових ІКК.

У результаті проектування моделі були виділені найбільш значущі для фахівця технічної галузі структурні складові іншомовної комунікативної компетенції, рівень розвитку яких піддається кількісному виміру.

Структурні складові іншомовної комунікативної компетенції,			
<i>мовна</i>	<i>лінгвопрофесійна</i>	<i>соціокультурна</i>	<i>мовленнєва</i>
граматична	загальнотехнічна	соціолінгвістична	дискурсивна
фонетична	спеціальна	лінгвокраїнознавча	прагматична
орфографічна	інформаційна		стратегічна
лексична			

Кінцевий результат навчання, визначальна здатність та готовність до професійно-орієнтованого іншомовного спілкування.

Представлений структурний склад іншомовної комунікативної компетенції підтверджує необхідність спільної участі різних освітніх компонент технічного ЗВО у її формуванні та розвитку. Викладач іноземної мови, який має гуманітарну освіту, не може самостійно забезпечити повноцінний розвиток лінгвопрофесійної компетенції студентів, у той час як більшість викладачів професійного циклу готові допомогти у вирішенні цього завдання.

Освітні компоненти гуманітарного циклу можуть зробити свій внесок у розвиток соціокультурної компетенції. У результаті, спільними зусиллями може бути сформований рівень іншомовної комунікативної компетенції, достатній для подолання “мовного бар’єру” у майбутній професійній діяльності.

У процесі навчання іноземної мови немає потреби у відокремленні окремих складових іншомовної компетенції, але регулярний контроль рівня розвитку кожної з них, за допомогою

системи діагностичних тестів, забезпечує можливість застосування індивідуального підходу до кожного студента.

У наукових дослідженнях із проблеми організації особистісно зорієнтованого навчання, зазвичай виділяється і формалізується модель студента. На наш погляд, інтегроване освітньо-інформаційне середовище дозволяє реалізувати міждисциплінарну модель студента з метою повного контролю процесу навчання та розвитку професійно значущих особистісних якостей здобувачів освіти. Ця модель формується та використовується викладачами різних дисциплін, які прагнуть реалізувати особистісно-орієнтований підхід до навчання.

Для виділення сукупності професійно значимих особистісних якостей, була здійснена характеристика психологічного портрета фахівців технічних спеціальностей Луцького національного технічного університету.

В результаті були виділені наступні компоненти особистісного розвитку майбутнього технічного фахівця: *когнітивний* (абстрактне логічне мислення, пам'ять, увага); *емоційно-вольовий* (здатність до вирішення проблем, рефлексія); *регулятивно-діяльнісний* (ініціативність, відповідальність); *мотиваційно-ціннісний* (мотивація до професійного зростання, до навчання, мотивація до вивчення іноземної мови).

Усі представлені якості піддаються кількісному або якісному виміру, для діагностики динаміки їх розвитку у кожного студента.

Представлені вище моделі можна розглядати як фундамент при проектуванні моделі розвитку іншомовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців технічних спеціальностей в інтегрованому інформаційному середовищі.

Найважливішою умовою формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей є спеціально організоване інтегроване середовище із застосуванням засобів ІКТ. Інформаційно-комунікаційні технології створюють умови для роботи студентів над усіма видами іншомовної діяльності (читання, листування, аудіювання, говоріння) і для реального спілкування як з носіями мови, так і з тими, хто вивчає мову.

На даному етапі пріоритетна увага приділяється інформаційній складовій у викладанні іноземних мов. Використання мережі Інтернет дозволило розширити доступ студентів та викладачів до автентичних матеріалів: технічних текстів з різних технічних спеціальностей,

електронним версіям газет та журналів, словникам та енциклопедіям професійно-технічного спрямування.

У процесі формування іншомовної підготовки використовуються діагностичні, тестові програми; програмні засоби Microsoft: MS Word, MS Excel, MS Power Point для створення презентацій та інших матеріалів (графіки, діаграми, кросворди, складання буклетів) з пройденої теми; професійно-технічні спрямовані аудіо-відео курси та мультимедійні навчальні CD-програми; інформаційні ресурси мережі Інтернет для освітніх цілей (пошукові системи; довідкові матеріали, електронні та он-лайн словники, енциклопедії, програми-перекладачі тощо; електронні бібліотеки; віртуальні музеї, виставки та інші наочні матеріали; електронні версії газет та журналів, методичні матеріали для викладачів; засоби телекомунікації, зокрема електронна пошта, чат тощо.

Поряд із згаданими вище технологіями, важливу роль у формуванні іншомовної комунікативної компетенції відіграють використання нових Інтернет-технологій, таких як «вікі» та «блог», які є прикладами сервісів Web 2.0. Характерними ознаками технологій «вікі» та «блог» є простота використання, багатофункціональність та унікальність, яка полягає у можливості створення творчих, науково-технічних проєктів у межах освітнього процесу. Вони дозволяють поряд із текстовою інформацією активно використовувати графічну інформацію, звукові файли та відеозаписи, що активізує всі канали надходження інформації, підвищує інтелектуальну активність здобувачі освіти.

Особливо варто зупинитися на міждисциплінарних формах розвитку іншомовної комунікативної компетенції здобувачів першого рівня освіти (бакалаврів), багато з яких стали можливими завдяки наявності інтегрованого освітнього середовища.

Зазначимо деякі з них, які вже довели свою ефективність на практиці:

- включення до тестів з різних дисциплін кількох тестових завдань англійською мовою;
- складання анотації англійською мовою до рефератів та курсових проєктів,
- підготовка презентації до захисту курсового проєкту (роботи) англійською та українською мовами;
- вирішення завдань із програмування та суміжних дисциплін, умови яких сформульовані англійською мовою (таку можливість надає

дистанційний практикум із програмування, що входить до складу середовища);

– переклад англійською мовою умови завдання так, щоб студенти в групі могли його зрозуміти та вирішити завдання;

– читання та реферування науково-технічних текстів англійською мовою, підібраних викладачами із професійних дисциплін.

Крім інтернет-технологій, в освітньому середовищі ЗВО, ми використовуємо спеціально розроблені навчальні інтернет-ресурси, спрямовані на формування навичок у студентів працювати з ресурсами іноземною мовою. Вони допомагають студентам, для задоволення освітніх та професійних інтересів, найбільш продуктивно використовувати інформацію різного змісту та якості, яка широко представлена в мережі Інтернет у текстовій, аудіо- та візуальній формі. У часі роботи з Інтернет-ресурсами, студенти набувають навички пошуку та переробки інформації, уміння складати доповіді та робити презентації, вирішувати комунікативні проблеми під час спільної групової роботи. Викладачеві інтернет-ресурси дозволяють підбирати текстовий, графічний, фото-, аудіо- та відеоматеріал відповідно до тем, що вивчаються, організовувати у навчальних групах обговорення проблем, організовувати проектну діяльність студентів.

Висновки. Таким чином, в умовах інформаційного суспільства володіння іншомовною комунікативною компетенцією стає невід'ємним компонентом майбутньої професійної діяльності фахівців технічної галузі. Сконструйована модель інтегрованого освітнього середовища, із використання ІКТ, забезпечує формування професійно спрямованої іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю, наближаючи до професіоналізації викладання іноземних мов у закладах вищої технічної освіти. Рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності суб'єктів виступає визначальним фактором ефективності комунікативного процесу в єдиному європейському просторі.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень може стати розробка дидактичної моделі формування іншомовної професійної компетентності у здобувачів вищої технічної освіти з урахуванням можливостей інформаційних освітніх технологій.

ЛІТЕРАТУРА

Абрамович, Г. В. (2005). Суть іншомовної компетентності як мети та результату професійної технічної освіти. *Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки*, 4, 120 (Abramovych, G. V. (2005). The essence of foreign language

- competence as a goal and result of professional technical education. *Proceedings. Series: Psychological and pedagogical sciences*, 4, 120).
- Вольфовська, Т. О. (2001). Комунікативна компетентність молоді як одна з передумов досягнення життєвої мети. *Шлях освіти*, 3, 13-16 (Volfovska, T. O. (2001). Communicative competence of young people as one of the prerequisites for achieving a life goal. *Way of Education*, 3, 13-16).
- Галицька, М. М. (2015). Педагогічна технологія формування у студентів вищих навчальних закладів немовних спеціальностей готовності до іншомовного спілкування. *Освітній дискурс*, 4 (12). URL: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/320/263> (Halytska, M. M. (2015). Pedagogical technology of formation of readiness for foreign language communication in students of higher educational institutions of non-language majors. *Educational Discourse*, 4 (12). URL: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/320/263>)
- Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* (2003). К.: Ленвіт (*Pan-European Guidelines for Language Education: Learning, Teaching, Assessment* (2003). K.: Lenvit).
- Квітко, Г. О. (2018). Формування комунікативної компетентності студентів як актуальна педагогічна проблема. *Педагогічне Криворіжжя: педагогічний альманах*, 4, 32-34 (Kvitko, G. O. (2018). Formation of communicative competence of students as an actual pedagogical problem. *Pedagogical Kryvyi Rih: pedagogical almanac*, 4, 32-34).
- Кіш, Н. В. (2014). Компетентністний підхід до формування культури іншомовного професійного спілкування майбутніх інженерів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 9 (Ч. 1), 146-153 (Kish, N. V. (2014). A competent approach to the formation of a culture of foreign language professional communication of future engineers. *Problems of modern teacher training*, 9 (Part 1), 146-153).
- Клочко, В. І. (2009). *Формування професійно спрямованої іншомовної компетентності фахівців технічних та економічних спеціальностей засобами сучасних інформаційних технологій*. Вінниця (Klochko, V. I. (2009). *Formation of professionally oriented foreign language competence of specialists in technical and economic specialties by means of modern information technologies*. Vinnitsa).
- Логутіна, Н. (2014). Шляхи удосконалення викладання іноземної мови в економічному ВНЗ для формування готовності до професійного іншомовного спілкування у майбутніх менеджерів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, 32, 116-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2014_32_42 (Logutina, N. (2014). Ways of improving foreign language teaching in an economic university for the formation of readiness for professional foreign language communication among future managers. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Pedagogy. Social work*, 32, 116-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2014_32_42).
- Малихін, О. В. (2016). Компетентністний підхід у навчання іноземної мови студентів філологічних спеціальностей. *Молодий вчений*, 12.1 (40), 462. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12.1/106.pdf> (Malikhin, O. V. (2016). Competency approach to teaching foreign language to students of

- philology majors. *Young Scientist*, 12.1 (40), 462. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12.1/106.pdf>).
- Сура, Н. А. (2003). Іншомовна професійна компетентність: головні принципи та компоненти процесу навчання професійно-орієнтованого спілкування. *Вісник Луганськ. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка*, 4 (60), 190-192 (Sura, N. A. (2003). Foreign language professional competence: the main principles and components of the process of learning professionally oriented communication. *Visnyk Luhansk. state ped. University named after T. G. Shevchenko*, 4 (60), 190-192).
- Чорна, О. О. (2013). Особливості та практика формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей). *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*, 22, 230–237 (Chorna, O. O. (2013). Peculiarities and practice of formation of foreign language communicative competence of students of technical specialties). *Teaching languages in higher education institutions*, 22, 230–237).
- Hymes, D. (1971). *On Communicative Competence*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

SUMMARY

Zabiіaka Iryna, Kovalchuk Oksana. The formation of the foreign language communicative competence of future technical profile specialists in the integrated information and educational environment.

The article deals with the social order for highly qualified specialists with knowledge of foreign languages. This tendency is confirmed by the data of international and Ukrainian recruitment agencies, which would like to see at the workplace a specialist who has the skills of drafting technical support documentation in a foreign language and the ability to work in multilingual teams. The problem of achieving the required level of business foreign language communicative competence of bachelors and specialists in the field of engineering and technology remains relevant.

The study highlights the main tasks of forming communicative competence as a component of the professional competence of a modern technical specialist. Different points of view are presented on the content and structure of foreign language communicative competence of a technical specialist. It is proposed to consider foreign language professional and communicative competence as an integrative unity of professional and communicative skills of students of technical specialties.

The author highlights that forming foreign language communicative competence in specialists-to-be at present stage of the world community development should be dealt with as an important and integral part of general specialist training.

The article presents the architecture of the integrated information environment for training students of technical specialties, the models and elements of technology for the development of foreign language communicative competence of students in this environment are proposed, the results of experimental individualized teaching of a foreign language in connection with other disciplines of technical specialties are discussed. The possibilities of the electronic information and educational environment of the university in the formation of foreign language communicative competence are analyzed. The didactic system of forming professional foreign language communicative competence of students of technical specialties with the use of information and communication technologies is described.

Key words: *integrated information educational environment, foreign language communicative competence, foreign language training, technical specialties, higher technical education.*